

A mi Mártánk

várta, amíg a nap kissé elcsendesedik, közben figyelt. Aztán jöttek a kérdések. Soha nem tudhattuk, hogy a Tanárnőnek jól válaszolunk-e. Egy ilyen alkalom volt ez is. A történet végét nem idézi: indulatos megnyilvánulásomra felpattant, elrohant. Soha nem mondta, hogy helyes volt a válasz, de minden írásából tudtam, jól feleltem. A könyvtárostánárnak egyszerre kell megfelelnie a két hivatásnak!

Bármikor számíthatott rá, aki elesett, aki bajba jutott: jó szóval, de tettel is segített. Leltározott, könyvet rakott a polcra, beteget látogatott, előadásokra járt, tárgyalt érdeklődőkben. Az iskolai könyvtár lényegét fogta meg mindennapjaival. S kontaktust teremtett mindazokkal, akikkel kapcsolatba kellett kerülnünk.

Amikor továbbsodort az élet s az a felelősségteljes megbízás ért, hogy a Fővárosi Pedagógiai Intézet könyvtárpedagógiai szakértőjeként egy egész iskolahálózat könyvtárügyével kell foglalkoznom, Márta ismét követett. Segített a dobozok kicsomagolásában, a fontos és lényegtelen iratok szétválasztásában, s mesélte a maga tapasztalatait, hiszen a fővárosban ő volt az első iskolai könyvtári szakfelügyelő az intézetben.

Látogatásai alkalmával oktatott, kérdezett, s néha lángoló tekintettel elrohant. Én meg mint a kisdíák féltem szavait. Ő biztatott a tudományos munkára is. Nemcsak nekem, de az általa alapított egyesületben is jelezte: „a Hock csak kutasson...”

Utolsó találkozásunk az idei őszi szakmai napon volt. Márta szót kért. Nem is vettük komolyan talán, hiszen mindig volt véleménye, s milyen határozott! Csak annyit mondott, hogy figyeljünk a múltra a jövő érdekében, és mosolygós, szelíden komoly volt, mint ritkán.

Halála sokunkat mélyen megrendített. Kutatva az emlékek között, képeket keresgélve róla döbbsentem rá, hogy Márta úgy volt jelen mindenhol, úgy segített és úgy tett, hogy szinte láthatatlan volt! De tudtuk, ott van, s igazunk, vajon jól mondjuk, tesszük, gondoljuk-e az iskolai könyvtárakkal kapcsolatos mondanókat, tevékenységünket.

Fájdalom, hogy nem lép be többet egyikünk könyvtárába se, de láthatatlan kérdő, biztató tekintete mindig ott lesz közöttünk. A mi dolgunk, hogy megfeleljünk ennek!

Hock Zsuzsanna

Márta semmilyen lehetőséget nem hagyott ki, hogy szeretett hivatását, a könyvtárostánári pályát népszerűsítse, gyakorlóit bekapcsolja a szakmai közéletbe. Lapunkat is fontos „szócsőnek” tartotta, hozta a híreket, szervezte a beszámolókat, felhívta a figyelmet egy-egy fiatal vagy már nem is annyira kezdő kollégára, akivel „érdemes törődni”, akinek esetleg csak egy kis bátorítás kell, és akár rendszeres tudósítónkká is válhat.

Tette ezt végtelen szerénységgel, magát mindig a háttérben tartva, ugyanakkor hihetetlen elszántsággal, energiával.

Ez az energia kifogyhatatlannak látszott. Nehéz elfogadni, hogy mégis legyőzte a betegség. Talán tíz nappal a halála előtt még felhívott telefonon. Beszélt a Bod Péter emlékülséről, s hozzátette, reméli, valaki majd folytatja a múlt emlékeinek összegyűjtését, a tanulságok számbavételét. A hangja ugyanúgy csengett, mint máskor, fel sem merülhetett, hogy ez a feladat már másra vár. Mégis...

Az ő bátorítását idézve reménykedünk mindazok jelentkezésében, akik átveszik, továbbviszik Márta hírt adó, kedves „közléskényszerét”.

Fülöp Ágnes

Oroszné Katona Anna 1944–2008

Oroszné Katona Anna 1944. február 25-én született Nagybátonyban, egy nyolcgyermekes családban. Nevelését, taníttatását nagynénje és nagybátyja vállalta, akiket szüleiként tisztelt és szeretett.

Középiskolai tanulmányait Salgótarjánban, a közgazdasági technikumban végezte, első munkahelye az egészségügyben volt.

Oroszné Katona Anna 1975-től dolgozott a Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézetben. Az olvasók először tájékoztató könyvtárosként találkozhattak vele.

1974-ben főiskolai, 1984-ben egyetemi diplomát szerzett könyvtár szakon. Diplomamunkáját a helyismereti tájékoztatás bibliográfiai eszközeinek összehasonlító elemzéséből írta.

1978-tól olvasószolgálati csoportvezető, majd osztályvezető volt. Nagy figyelmet fordított olyan helyismereti kiadványok rendszeres megjelentetésére, mint a Nógrádi Tükör bibliográfia és repertórium, a Helyismereti gyarapodási jegyzék stb.

Jelentős szakmai erőfeszítést jelentett munkájában az 1988-ban átadott, könyvtári célra tervezett, *Finta József* nevéhez fűződő új épület belakása, a szolgáltatások kialakítása.

1993-tól intézményünk hálózat-módszertani igazgatóhelyettese lett. 1993. október 1-jétől az intézmény általános igazgatóhelyettese volt 1999. október 31-éig, közben átmeneti időszakban egy fél évig az intézmény igazgatójaként gondoskodott a könyvtári szolgáltatások folyamatosságáról. 1999. november 1-jétől 2004. október 31-éig az intézmény igazgatójaként dolgozott.

Megszervezte a könyvtári asszisztensképző tanfolyamokat, szélesítette a megyei könyvtári hálózatot, kiemelt figyelmet fordított a nemzeti-ségi olvasótáborokra. Folyamatos szakmai együttműködést épített ki a szlovákiai Losonc városa Nógrádi Könyvtárával és Besztercebánya Tudományos Könyvtárával. Különösen emlékeztetek azok az Oroszné Katona Anna által irányított, szomszédolásnak nevezett továbbképzési programok, amelyeket Nógrád megye településeire, az ottani nyilvános könyvtárakba szervezett, azaz a nem titkolt gondolattal, hogy egymástól tanulni mindig érdemes.

Szeretettel emlékezünk vissza azokra az általa szervezett kirándulásokra, amelyeken az intézmény kollektívája a pihenés, a szakmai ismeretszerzés mellett gyönyörű tájakat, vidékeket ismerhetett meg a Felvidéken, Erdélyben.

Igényes szakmaiság jellemezte munkáját, melyet 1982-ben a Szocialista Kultúráért kitüntető címmel jutalmaztak szakmai felettes szervek.

1997-ben 8. sorszámmal megkapta intézményünk szakmai díját, a Balassi Bálint-díjat, melyet a következő szavakkal köszönt meg: „*Őszinte örömet jelent számomra, hogy a munkatársaim szeretete, megbecsülése odaítélte nekem a Balassi-díjat.*”

Oroszné Katona Anna 2005-ben vonult nyugállományba. Hatéves küzdelmet folytatott a betegséggel, részesülve fiai, családja és a Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézet munkatársainak támogatásában.

Nyugodjék békében!

(*folytatás a 8. oldalról*)

ebből eredő jogos türelmetlenség, ami egynéhány központi szolgáltatót arra a döntésre vitt, hogy nem áll át az új ETO-ra. Emlékeztetőül: 2006 őszén a Könyvtári Intézet a nagy szolgáltató rendszerek és könyvtárak (Magyarországi Közös Katalógus, Országos Dokumentumellátási Rendszer, KELLO, Országos Széchényi Könyvtár, Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára, Szegedi Egyetem képviselőinek részvételével szakmai megbeszélést szervezett az új ETO bevezetésének mikéntjéről. Az áttérést az ehhez nélkülözhetetlenül szükséges konkordanciajegyzék megjelenésétől függően 2008 januárjától vállalták a jelenlévők. A megjelölt időpontig azonban a jegyzéket nem sikerült előállítani, hiszen míg korábban, átszervezése előtt az intézetnek csak ezzel foglalkozó ETO-referense volt, a mostani lehetőségek közepette egyéb feladatok közé sorolva készült ez a munka, és óhatatlanul hosszúra nyúlt.

A befejezéshez az NKA-tól kapott támogatással sikerült külső munkatársakat bevonni a munkába, ennek köszönhető, hogy a szakmai munka lezárulhatott, és megszülethetett a nyomdai kézirat.

A jegyzék több mint 7500 jelzet sorsáról tájékoztat, ez azt is jelenti, hogy az utolsó kiadásban szereplő jelzetek több mint negyedében történt valamilyen változás.

A konkordancia anyaga adatbázisban van annak érdekében, hogy a gépi rendszereket használó könyvtárak minél könnyebben, *minél nagyobb arányban automatizálható módon* tudják megoldani az átjelzetelést vagy utalozást.

Az adatminősítés elve az volt, hogy minél egyértelműbb, egyszerűbb s így áttekinthetőbb legyen a változások jegyzéke. Mindazon nehézségeknek még csak a vázolására sincs most idő és hely sem, amiket később egy részletesebb leírásban szeretnénk és fogunk is ismertetni. Ezekből most csak két számadat: a konzorcium 2000-ig 1099 jelzetet szüntetett meg utód nélkül, köztük olyanokat, amelyek nem érintették a mi munkánkat, hiszen 1990 után beléptetett jelzetek, ám az 1990-es kiadásból 4457 jelzet tűnt el nyomtalanul!

Elvünk az volt a konkordancia-készítésben, hogy csak nagyon indokolt esetben törődjünk bele korábban használt jelzet utód nélküli megszűnésébe, ezek helyett az új táblázatból lehetőség szerint főtblázati számot javasunk, ennek híján képzett jelzetet, és sok esetben az eddig is képzett jelzetként, de „főtblázati rangba” sorolt jelzet további használatát ajánljuk, hiszen az új táblázat jelzetszerkesztési elvei szerint változatlanul alkalmazható.

Kérjük az ETO-t használó könyvtárosokat, további információkért figyeljék a Katalistont, a Könyvtári Intézet weboldalán és laptársainkban megjelenő híradásainkat, s amikor majd kézbe veszik és használják a jegyzéket, észrevételeikkel segítsenek abban, hogy e munka minél kevesebb hibával terhelődjék. Köszönettel:

Fejős László
a konkordanciajegyzék szerkesztője